

7/1442
GİL 49

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082-610 891
Konu : İstanbul Milletvekili
Mehmet BEKAROĞLU'nun
Yazılı Soru Önergesi

.../.../2016
19 Şubat 2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 14.01.2016 tarihli ve 43452547-120.07-13327 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Mehmet BEKAROĞLU'nun Bakanlığımıza yönelttiği, TBMM 7/1442 Esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Fatma Güldemet SARI
Bakan

EK :
Cevap Yazısı (3 sayfa)

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN MEHMET BEKAROĞLU'NUN
TBMM 7/1442 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVABI

SORULAR :

1960'lı yılların ortasından itibaren dönemin Rize Belediye Başkanı Ekrem Orhon'un başlattığı deniz dolgu çalışmalarıyla bugünkü Rize kent merkezinin önemli bir kısmını oluşturan dolgu alanı şekillenmeye başlamıştır. Doğal kıyının tahrip edilmesiyle başlayan bu süreçten günümüze kadar yerleşim alanı amaçlı olarak doldurulan alan 350.000m2 civarındadır. Türkiye'de kıyıların kullanılmasına dair ilk yasal düzenleme 1972 yılında yapıldığında bu alanlar çoktan "Denizden kara, karadan para" sloganıyla parsellenmiş ve paylaşılmıştı.

Bugün içerisinde yüzlerce konut ve ticari binayı barındıran bu alanda ÇAYKUR Genel Müdürlüğü, Kültür Merkezi ve hatta Valilik ve Emniyet Müdürlüğü gibi halen kullanılan kamusal binalar da bulunmaktadır.

Dağ ve deniz arasına sıkışmış Rize İl Merkezinin yerleşim alanı ihtiyacını karşılamak amacıyla başlayan bu süreç bugün maalesef Rize kentinin önemli bir bölümünün risk altına girmesiyle sonuçlanmıştır. Önce parselasyonu yapılarak şahıslara satılan bu alanların 1970'li yıllardan itibaren alınan imar değişikliği kararlarıyla kat yükseklikleri ve yoğunlukları giderek artırılmış ve günümüze gelindiğinde son derece sağlıklı kent dokuları ortaya çıkmıştır. Bugün bu bölge, başta Ekrem Orhon Mahallesi olmak üzere, Rize şehrinin merkezi iş alanıdır. Bu alan üzerindeki binalar, özellikle Belediye Blokları olarak adlandırılan ticari binalar, ülkemizdeki sağlıklı yapılaşmanın en kötü örneklerini oluşturmaktadır.

Bu sağlıklı ve yasaya uygun olmayan yerleşim alanındaki bütün binalar, hiçbir yalıtım teknolojisi uygulanmadan açılan temeller üzerine inşa edildikleri için, bugün deniz suyunun yarattığı deformasyonla yıkılma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Çünkü deniz suyu temellerin demir aksanında korozyona neden olmuştur. Nitekim çok sayıda binada çatlaklar ve kaymalar meydana gelmiştir. Bu durum başta İnşaat Mühendisleri Odası olmak üzere birçok kuruluşun yaptığı çalışmalarda da rapor edilmektedir.

1997 yılında Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi'nin de içerisinde yer aldığı uluslararası bir çalışma grubunun raporuna göre, Rize 4. Derecede deprem kuşağındadır. Muhtemel Rize merkezli 5 şiddetindeki bir depremin özellikle söz konusu Rize dolgu alanı için ciddi hasara ve can kaybına neden olacağı açıktır.

Rize dolgu alanında bulunan konutlarda 30 bin civarında insan yaşamaktadır. Yine kentin ticari merkezinin neredeyse 2/3'lük bölümü bu alandadır. O nedenle bu bölgede gün içinde hareket halinde olan insan sayısı yaklaşık 60 -70 bindir.

Rize'nin gerek yerleşik gerekse gündüz hareketli ticari nüfus yoğunluğu açısından can damarı noktasındaki bu alanda acilen yenilenme çalışmaları yapılması gerekmektedir. Afet Riski Altında Alan ilan edilerek bu alandaki binaların yıkılması ve yerine aynı yoğunlukta binalar inşa edilmesi sadece bugünkü inşaat teknolojileri sayesinde riski azaltılabilir. Ancak alanın deniz dolgusu olması sebebiyle riskin tamamen bertaraf edilmesi mümkün değildir.

Ayrıca Kıyı Kanunu ve ilgili yönetmeliğine göre bu alanların yerleşime açılması dolgu alanlarının kullanım amacına aykırı bir durumdur. Dolayısıyla bu alanların kamusal açık kullanım alanlarına

çevrilmesi ve bu alanlarda ikamet eden nüfusun kentin yerleşime uygun alanlarına taşınması en doğru seçenektir.

Ancak kentin ticari merkezini oluşturan bu alanın tamamen boşaltılarak kamusal açık kullanımlara, yani park ve rekreasyon alanlarına çevrilmesi pratikte çok zor bir durumdur. Bu amaçla Rize'de Salarha Vadisi ve Hayrat Vadisi dediğimiz bölgelerde yeni yapılaşma alanları oluşturularak şehir güneye doğru geliştirilmeli, dolgu alanındaki yapılaşma maksimum 3 katlı ticari bölgeye çevrilmelidir. Bu yapılırken oluşan yeni ticari alanın rantı, bölgede oturanlar başta olmak üzere bütün şehre paylaştırılmalıdır. Bu şekilde bir çalışma hem bölge insanının daha hızlı bir biçimde alanı boşaltmasını sağlayacak, hem de bu zamana kadar yapılan bu tarz kentsel dönüşümler içinde örnek teşkil edecek ve vatandaşı mağdur eden diğer kentsel dönüşümlerle kıyaslanmayacak derecede halkın katıldığı ve destek verdiği bir uygulama olacaktır. Bu bağlamda;

1- Rize'deki dolgu alanında kurulu olan kent merkezinde söz edilen riskler konusunda herhangi bir araştırma yapılmış mıdır? Yapılmışsa kaç binada tehlike söz konusudur, bu risklerin derecesi nedir?

2- Risk alanındaki binaların derhal boşaltılması söz konusu mu?

3- Risk altındaki binaların boşaltılması durumunda insanların nakledileceği yerler ve konutlar konusunda bir hazırlık var mı?

4- Rize'de risk altında olan dolgu alanlarının boşaltılması ve yenilenmesi için bir maliyet hesabı yapılmış mıdır? 2016 yılı bütçesinde bu iş için ayrılan bir miktar var mı? Varsa ne kadar?

5- Rize İlının güncellenmiş bir imar planı var mı? Giderek nüfusu artan ve denizle dağ arasında sıkışmış olan Rize İl merkezi hangi alanlara yayılacak; bunun için yapılmış bir hazırlık var mı?

6- Yıllardır gündeme getirilen, uzmanların sürekli olarak uyardıkları, böyle tehlike arz eden bir konuda bugüne kadar niçin herhangi gibi çalışma yapılmamıştır? Bu konuda ihmali olanlar için her hangi bir soruşturma açtırmayı; suç duyurusu yapmayı düşünüyor musunuz?

CEVAP :

Bakanlığımızca 81 ile dağıtımı yapılan "6306 sayılı Kanun Hakkında" konulu 05/09/2014 tarihli ve 7033 sayılı yazımızla, ülkemizdeki afet riskinin ve güvensiz yapı stokunun doğurduğu tehditlerden ötürü zemin yapısı ve/veya üzerindeki yapılaşma sebebiyle can ve mal kaybına yol açma riski taşıyan alanların ivedilikle tespit edilmesi gerektiği belirtilerek riskli alanlardaki uygulamaların yaygınlaştırılması ve hızlandırılması kapsamında, doğal afetlere hazırlıklı modern yaşam standartlarına sahip, risklerden arındırılmış yaşanabilir şehirler oluşturulması amaçlanmıştır. Bahse konu yazıda 6306 sayılı Kanun'da belirtilen "Riskli Alan" tanımına uygun bölgelerin tespit edilerek anılan Kanunun Uygulama Yönetmeliğinde belirtilen bilgi ve belgelerle beraber uygulanacak dönüşüm programını ayrıntılı olarak anlatan fizibilite raporu ile birlikte Bakanlığımıza iletilmesi bildirilmiştir.

Bu kapsamda, Çayeli Belediye Başkanlığı'nın 01/12/2015 tarihli ve 2129 sayılı yazısı ile Rize İli, Çayeli İlçesi, Yenipazar ve Eskipazar Mahalleleri içerisinde yer alan yaklaşık 7,97 hektarlık alanın, 6306 sayılı Kanun kapsamında "Riskli Alan" ilan edilmesi talebi iletilmiş olup inceleme çalışmaları devam etmektedir.

Rize İli Bakanlığımızca 24.06.2011 tarihinde onaylanan Ordu-Trabzon-Rize-Giresun Gümüşhane-Artvin Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı sınırları içerisinde yer almaktadır. Söz konusu çevre düzeni planının güncel plan paftaları, plan hükümleri ve lejantına Bakanlığımız web sitesi üzerinden ulaşılabilir. Çevre düzeni planının "6.4. Kentsel Yerleşme Alanları" başlığı altında yer alan "6.4.1 Planlama alanının topografyasına bağlı olarak yerleşik dokunun dağınık bir yapıya sahip olması nedeniyle kentsel alanlar kentsel yerleşik alan ve kentsel gelişme alanlarını kapsayacak şekilde kentsel yerleşme alanları olarak gösterilmiştir. Bu doğrultuda kentsel

yerleşme alanları sınırları şematik olup alt ölçekli planlarda bu alanların tamamının yerleşime açılacağı anlamı çıkarılamaz.

Bu alanlara ilişkin kesin sınırlar, bu planda belirtilen nüfus kabulleri doğal, yapay ve yasal eşikler dikkate alınarak alt ölçekli planlarda belirlenecektir. Yerleşme alanı sınırları içerisinde bulunması muhtemel korunacak alanlar (verimli tarım alanları, orman alanları, içme ve kullanma suyu kaynakları, jeolojik sakıncalı alanlar, taşkın alanları, koruma alanları vb.) ilgili kurum ve kuruluş görüşleri de dikkate alınarak alt ölçekli planlarda dikkate alınacaktır." hükmü uyarınca Rize'nin imar planlarına ilişkin işlemler çevre düzeni planı ile belirlenen "kentsel yerleşme alanları" sınırları içerisinde ilgili idaresi tarafından yürütülmektedir.

Yukarıda anılanların dışında çalışma konularımız kapsamında yürütülen herhangi bir işlem bulunmamakta olup önergede belirtilen hususlar İçişleri Bakanlığının da uhdesinde bulunmaktadır.

